

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Επανασυνδέοντας τα παιδιά με τη φύση /μεθοδολογία ΘΕΡΦΥΣ
- **Αειφόρο σχολείο**, ένα σχολείο κοινότητα, που νοιάζεται και συμμετέχει (δικαίωμα στην έκφραση, τη συμμετοχή και τη δράση/ εκπαιδεύοντας τους μαθητές στη δημοκρατία και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων)
- Η κλιματική αλλαγή μας αφορά όλους
- Η αυλή του σχολείου / Ο κήπος του σχολείου
- **Το παιχνίδι** στην πόλη-παιδικές χαρές-όμορφη πόλη
- Γνωριμία με τη γειτονιά μου, τη συνοικία μου
- **Η πόλη μου**
- Πόλη και ποιότητα ζωής
- **Περιβαλλοντικές και ιστορικές διαδρομές στη φύση και στην πόλη**
- Αστικό και περιαστικό πράσινο
- Η Πάρνηθα, ο Υμηττός και η Πεντέλη: πνεύμονες της Αθήνας
- Το πράσινο στην πόλη
- Οι λόφοι της Αθήνας (Στρέφη, Φιλοπάππου...)
- **Δάσος και κλιματικές αλλαγές**
- Προστατεύω το δάσος, προστατεύω τον πλανήτη
- **Φυτά** του τόπου μου
- Βότανα και αρωματικά φυτά της Ελλάδας
- **Νερό- Θάλασσα**
- Μεσόγειος Θάλασσα
- Χερσαία και υδατικά οικοσυστήματα
- **Οι φίλοι μας τα ζώα** (ζωοφιλία, αδέσποτα, απειλούμενα είδη,ζώα τσίρκου,ζωολογικών πάρκων, πειραματόζωα)
- Βιοποικιλότητα -απειλούμενα είδη - προστατευόμενες περιοχές
- Ένα ταξίδι στην Ελλάδα (το φυσικό περιβάλλον της και τον πολιτισμό της)
- **Γεωργία – Διατροφή – Ποιότητα Ζωής**
- Λάδι, σιτάρι, κρασί
- **Μέλισσες, μια θαυμαστή κοινότητα,μια ευκαιρία για τον πλανήτη**
- **Αέρας** – ατμοσφαιρική ρύπανση - φαινόμενο θερμοκηπίου - τρύπα του όζοντος
- Κλιματικές αλλαγές, φυσικές καταστροφές και ανθρώπινη παρέμβαση
- **Απορρίμματα** (διαχείριση και ανακύκλωση)
- **Μέσα μεταφοράς - Κυκλοφοριακή Αγωγή**
- **Το ποδήλατο**, μια ευκαιρία για παιχνίδι,φυσική άσκηση και οικολογική μετακίνηση
- Φυσικοί πόροι
- Γη, ένας μικρός και εύθραυστος πλανήτης
- Μικροί δημοσιογράφοι για το περιβάλλον
- **Οικολογοτεχνία /διαδρομές ανάγνωσης και δημιουργικής γραφής για το περιβάλλον**
- Μύθοι για το περιβάλλον (ο μύθος της Περσεφόνης και του Ερυσίχθονα)
- Εναλλακτικός και οικολογικός τουρισμός
- Περιβάλλον, υγεία και ποιότητα ζωής
- Περιβάλλον και ιστορία, μυθολογία, λαογραφία, τοπική ιστορία
- Το περιβάλλον ως πηγή έμπνευσης της τέχνης (λογοτεχνία, ζωγραφική, γλυπτική, κινηματογράφος, μουσική)

- Περιβάλλον και μνημεία, αρχαιολογικοί και ιστορικοί χώροι
- Το περιβάλλον ως έκθεμα (μουσειακά εκθέματα, εκθέσεις φωτογραφίας, συλλογές...)
- Περιβάλλον και μνημεία βιομηχανικής κληρονομιάς
- Το περιβάλλον ως πεδίο συνάντησης των πολιτισμών
- **Περιβάλλον και Ζητήματα κοινωνικών / ανθρώπινων σχέσεων.** Ανάγκες και δικαιώματα των παιδιών /Ανθρώπινα δικαιώματα και υποχρεώσεις Αποδοχή διαφορετικότητας. Συμμετοχική δημοκρατία. Παραβατική συμπεριφορά. Εθελοντισμός. Ισότητα φύλων και φυλών.
- Ειρήνη - Πόλεμος Δικαιώματα των παιδιών-θυμάτων πολέμου
- **Ανθρώπινα Δικαιώματα και Περιβάλλον**
- Δικαίωμα στο πράσινο και τους ελεύθερους χώρους/στο νερό/ στη φθηνή και καθαρή ενέργεια/ στα δάση/ στον καθαρό αέρα/ στο ασφαλές και δημιουργικό παιχνίδι
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις για μια βιώσιμη πόλη
- Φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές και ατυχήματα: Πυρηνικά, χημικά
- Αειφόρος ανάπτυξη και τα δικαιώματα της νέας γενιάς και της επόμενης γενιάς

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ενδεικτικά ένα πολιτιστικό πρόγραμμα μπορεί να αναπτυχθεί στους παρακάτω θεματικούς τομείς και αντίστοιχες δράσεις:

Πολιτιστική κληρονομιά

Παραδείγματα: Λαογραφία/ Υλικός και άυλος πολιτισμός (ήθη, έθιμα, τελετουργίες, παραδόσεις, ενδυμασία, παιχνίδια/ το λάδι, το στάρι, το ψωμί το κρασί, το μέλι από την αρχαιότητα ως σήμερα: λαϊκές παραδόσεις, τέχνη, παραδοσιακή επεξεργασία και οικονομία. Λαϊκή μουσική παράδοση. Λαϊκά παραμύθια. Το δέντρο/ ο άνεμος/ η θάλασσα/ τα ζώα μέσα από τη λαϊκή παράδοση. Λαϊκή αρχιτεκτονική – νεότερη και σύγχρονη αρχιτεκτονική. Παλιά επαγγέλματα: Καταγραφές και μαρτυρίες. Πολιτισμός της διατροφής: λαϊκή παράδοση/ παραμύθια/ συνταγές/ συνήθειες, ιστορία. Καθημερινά αντικείμενα: ιστορία και εξέλιξη. Ταξίδια στην Ελλάδα και τον πολιτισμό της κ. ά.

Ανθρώπινα δικαιώματα – δικαιώματα του παιδιού, διαπολιτισμικές προσεγγίσεις, ρατσισμός, ετερότητα, εκπαίδευση στη δημοκρατία, σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα, ενεργός πολίτης

- > Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα / Δικαιώματα του παιδιού
- > Εκπαίδευση στη Δημοκρατία και τον διάλογο, ανάπτυξη δεξιοτήτων του ενεργού πολίτη
- > Εθελοντισμός και αλληλεγγύη
- > Πρόσφυγες, μετανάστες, χτες και σήμερα
- > Πολιτισμική πολυμορφία
- > Πόλεμος και ειρήνη – τα παιδιά του πολέμου
- > Κοινωνική συμβίωση – επικοινωνία, διαπολιτισμικός διάλογος για την προώθηση της κατανόησης του άλλου, της ισοτιμίας πολιτισμών και ανθρώπων, της κοινωνικής συνύπαρξης.

Παραδείγματα: Τα ανθρώπινα δικαιώματα/ τα δικαιώματα του παιδιού μέσα από τις τέχνες, τη λογοτεχνία, τις μαρτυρίες, τον κινηματογράφο, τον τύπο... Ετερότητα και αποδοχή (αναπηρία, φύλο, σωματότυπος, καταγωγή κ.λπ). Εκπαίδευση στη δημοκρατία, τον σεβασμό του άλλου και την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μετανάστευση/ ξενιτιά: χτες, σήμερα. Η διαφορετικότητα μέσα από την παιδική λογοτεχνία/ τον κινηματογράφο. Ο ξένος μέσα από το παιδικό βιβλίο /το παραμύθι /το τραγούδι. Μύθοι και παραδόσεις των λαών. Η καθημερινή ζωή στους τόπους καταγωγής των παιδιών της τάξης. Παιχνίδια του κόσμου. Πρωτοχρονιές/ άλλες γιορτές στον κόσμο. Μάσκες (τελετουργικές, αποκρίας κ.α.). Θρησκείες του κόσμου. Γλώσσες.

Αειφορία και πολιτισμός

Προαγωγή των τεχνών και του πολιτισμού στο αειφόρο σχολείο. Δικαίωμα στην έκφραση. Προαγωγή των χαρακτηριστικών/δεξιοτήτων του ενεργού πολίτη και της Δημοκρατίας. Επίλυση κρίσεων μέσω των τεχνών. Το σχολείο ως κοινότητα: έκφραση, πολιτισμός της συνεργασίας, συμμετοχή και δράση. Το σχολείο συναντά την κοινότητα. Αειφορία και τα δικαιώματα των μελλοντικών γενεών.

Προώθηση της ανάγνωσης, Φιλαναγνωσία, Δημιουργική γραφή, Δημιουργία και λειτουργία σχολικής βιβλιοθήκης

Παραδείγματα: Φιλαναγνωστικές δραστηριότητες γύρω από αναγνώσεις λογοτεχνικών βιβλίων. Προσέγγιση του έργου συγγραφέων. Θεματικές προσεγγίσεις μέσα από βιβλία (π.χ. φίλιες, ετερότητα, ιστορίες της θάλασσας, οικογένεια, παιδί και παιχνίδι, αθλητισμός κ.ά.). Λέσχη ανάγνωσης. Ποίηση και δημιουργία. Συγγραφή ιστοριών με αφορμή ένα θέμα, ένα βιβλίο. Δημιουργικές αναγνώσεις λογοτεχνίας. Κόμικς

Μαθητικός τύπος, μαθητικό ραδιόφωνο

Μαθητικός τύπος – δημοσιογραφικός λόγος. Έκδοση εφημερίδας ή περιοδικού σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Δημιουργία ραδιοφωνικών εκπομπών (European School Radio). Σύνδεση της σχολικής ζωής και των σχολικών δραστηριοτήτων με την επικαιρότητα, τα τοπικά και παγκόσμια γεγονότα κ.α.

Θέατρο /είδη θεάτρου

Παραδείγματα: Γνωριμία με τα είδη και την ιστορία του θεάτρου. Το θέατρο στον κόσμο. Το θέατρο στην αρχαιότητα. Σύγχρονες παραστατικές τέχνες. Θεατρικό εργαστήριο. Θεατρική παράσταση. Θέατρο ντοκουμέντο. Θέατρο σκιών. Κουκλοθέατρο. Ανάπτυξη παραστατικών δεξιοτήτων των μαθητών. Δημιουργία θεατρικού κειμένου και παράστασης (σκηνικά, κουστούμια, μάσκες, εργαστήριο κουκλοθεάτρου ή θεάτρου σκιών) κ.ά.

Μουσική – χορός

Παραδείγματα: Μουσικό εργαστήριο – συγκρότηση χορωδίας. Γνωριμία με είδη μουσικής. Γνωριμία με την ιστορία της μουσικής. Γνωριμία με μουσικά κινήματα. Μουσική και εικαστικές τέχνες - λογοτεχνία. Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις μέσα από τη μουσική των λαών(εθνομουσικολογία).Πειραματική Μουσική. Ηχοτοπία. Γνωριμία με μουσικά όργανα (αρχαία, παραδοσιακά κ.λπ.) και κατασκευή. Χορευτικό εργαστήριο. Ο χορός στον κόσμο, τελετουργίες. Ιστορία / εξέλιξη του χορού. Παραδοσιακοί χοροί. Σύγχρονος Χορός και Λογοτεχνία /εικαστικές τέχνες. Χοροθέατρο κ.ά.

Εικαστικά, εικαστικές τέχνες

Παραδείγματα: Εικαστικό εργαστήριο. Δημιουργία μαθητικού εργαστηρίου σε κάποιο τομέα εικαστικής έκφρασης (πηλοπλαστική, δημιουργίες από χαρτί, trash art – τέχνη από σκουπίδια, arte povera κ.ά.) Μυθολογία και τέχνη. Το παιδί/η μητέρα/ η θάλασσα/ το δέντρο κ.ά., στην τέχνη. Όψεις της ιστορίας μέσα από την τέχνη. Αισθητική παρέμβαση στον σχολικό χώρο. Ιστορία / κινήματα της αρχιτεκτονικής. Δημιουργοί και το έργο τους. Μελέτη και συλλογή στοιχείων σχετικά με εικαστικά κινήματα (ιμπρεσιονισμός, εξπρεσιονισμός κ.λπ.) και τεχντροπίες. Από την τέχνη στη δημιουργική γραφή κ.ά.

Εικόνα: φωτογραφία, κινηματογράφος, κινούμενη εικόνα

Παραδείγματα: Τοπική ιστορία, επαγγέλματα κτλ. μέσα από φωτογραφίες. Κινούμενα σχέδια: εξέλιξη, τεχνικές, σύνθεση. Όμιλος φωτογραφίας. Φωτογραφικές διαδρομές. Η τέχνη και η τεχνική της φωτογραφίας. Κινηματογράφος: αφιερώματα σε σκηνοθέτες ή διάφορα θέματα (το παιδί στο κινηματογράφο, παραδοσιακά επαγγέλματα, σχολεία εδώ

κι άλλού, δικαιώματα του παιδιού κ.ά.) Οργάνωση και λειτουργία κινηματογραφικής λέσχης. Δημιουργία μιας ταινίας μυθοπλασίας ή ντοκιμαντέρ. Animation. Αποκωδικοποίηση, κωδικοποίηση και δημιουργία μηνυμάτων λόγου και εικόνας, αγωγή της τηλεόρασης- απομυθοποίηση κ.ά.

Τοπική ιστορία, ιστορία και πολιτισμός, Μυθολογία

Παραδείγματα: Μαρτυρίες και προφορική ιστορία. Η ιστορία μου, οι ιστορίες μας (οικογενειακή ιστορία – νεότερη ιστορία μέσα από οικογενειακά τεκμήρια και αφηγήσεις). Ιστορικές περίοδοι μέσα από την τέχνη και τη λογοτεχνία. Αρχαιολογία. Από την αρχαία στη σύγχρονη πόλη (Αθήνα), καθημερινή ζωή, (κοινωνική σύνθεση, ψυχαγωγία, καλλιτεχνική παραγωγή...). Εξέλιξη του πολιτιστικού τοπίου(Οι λόφοι της Αθήνας- Πνύκα, Φιλοπάππου...). Πολιτιστικές διαδρομές. Σχολικά κτίρια με ιστορία. Ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων. Μυθολογία στην τέχνη, τοπική μυθολογία, μυθολογία και ιστορία, μυθικά πλάσματα, μυθολογία και φύση κ.ά.

Μουσειακή αγωγή

Τρόποι προσέγγισης ενός μουσείου ή άλλου χώρου πολιτισμικής αναφοράς. Θεματικές διαδρομές από μουσείο σε μουσείο. Με αφορμή ένα έκθεμα/ μια έκθεση, έρευνα και προσέγγιση μιας περιόδου/ κοινωνίας/ενός θέματος. Ελεύθεροι χώροι και έκφραση. Αρχαιολογικοί χώροι και ανασκαφές/ Μνημεία/ Βιομηχανική κληρονομιά. Υιοθεσία αγάλματος, μνημείου, οικιστικού συνόλου, αρχιτεκτονήματος, αρχαιολογικού πάρκου κ.ά.

Άλλα θέματα, παραδείγματα:

Παιχνίδι

Ρητορική, ρητορικοί όμιλοι, επιχειρηματολογία

Φιλοσοφία, φιλοσοφία με παιδιά, φιλοσοφία στην αρχαιότητα, σύγχρονα φιλοσοφικά ρεύματα, φιλοσοφία των επιστημών, η έννοια του χρόνου, η φιλοσοφία στην καθημερινή ζωή κ.α.

Πολιτιστικά Προγράμματα και Τ.Π.Ε.: Δημιουργία ιστοσελίδας με θέματα πολιτισμού, ψηφιακές αφηγήσεις, ψηφιακά παιχνίδια, ψηφιακή τέχνη

Πνευματικά Δικαιώματα

Γέννηση και εξέλιξη της γραφής - ιστορία της γραφής και της τυπογραφία

Ταξίδι/ όψεις της καθημερινότητας στην αρχαία Ελλάδα /στη βυζαντινή Ελλάδα/στα νεώτερα χρόνια

Τεχνολογικά επιτεύγματα

Επιστήμες και τέχνες

και άλλα πολιτιστικά θέματα.

ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

α. Μαθαίνω για τη ζωή

Υγεία και υγιεινή του σώματος

- Η Υγεία ως πολιτισμικό και κοινωνικό αγαθό
- Διαπολιτισμικές Προσεγγίσεις στην Υγεία και την Ασθένεια
- Εξαρτησιογόνες Ουσίες (καπνός, αλκοόλ, ναρκωτικά)
- Ασθένειες: AIDS, ηπατίτιδα Β, Μεσογειακή αναιμία, καρδιαγγειακά νοσήματα, ασθένειες στο εργασιακό περιβάλλον, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, καρκίνος
- Παιδοαλλεργίες, αναπνευστικά προβλήματα, νευρολογικές διαταραχές
- Πληθυσμιακές μετακινήσεις και ασθένειες
- Στοματική υγιεινή, φροντίδα δοντιών
- Ατυχήματα και Ασφάλεια- Πρόληψη ατυχημάτων
- Πρώτες Βοήθειες (μαθαίνω να προστατεύω τον εαυτό μου και τους άλλους)
- Εθελοντισμός και Υγεία: Αιμοδοσία, Προσφορά ιστών και Οργάνων

Ψυχική Υγεία

Κοινωνική Συναισθηματική ανάπτυξη:

- Συναισθηματική και Ψυχοκινητική Ανάπτυξη - Αντιμετώπιση Προβλημάτων
- Αυτοεκτίμηση, Αυτοσυναίσθημα - Ανάπτυξη Δεξιοτήτων- Διαχείριση συναισθημάτων
- Διαπροσωπικές Σχέσεις - Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας – επικοινωνίας - Διαχείριση εγωκεντρισμού - συγκρούσεων
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για αντιμετώπιση του άγχους και του φόβου
- Αντιμετώπιση πένθους - Διαχείριση της απώλειας σημαντικού προσώπου
- Φιλαναγνωσία και κοινωνική - συναισθηματική ανάπτυξη του μαθητή
- Προεφηβεία, συμπεριφορές και αντιλήψεις - Αντιμετώπιση προβλημάτων
- Μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό/ από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο- συναισθηματική/ κοινωνική ενδυνάμωση μαθητή
- Αντιμετώπιση θυματοποίησης του μαθητή (bullying), Πρόληψη - αντιμετώπιση της ενδοσχολικής/ εξωσχολικής βίας – σχολική ενδυνάμωση
- Πρόληψη και αντιμετώπιση των εξαρτήσεων (ναρκωτικά, αλκοόλ, κάπνισμα, ηλεκτρονικά μέσα, τυχερά παιχνίδια, κλπ)
- Ασφαλές διαδίκτυο - Ηλεκτρονικός εκφοβισμός (cyberbullying)

Υγεία, Ιστορία και Τέχνη

- Μυθολογία, Ιστορικές Αντιλήψεις για την υγεία, Έθιμα, δοξασίες και λαογραφικά στοιχεία
- Διατροφικές συνήθειες και έθιμα (τοπική ιστορία- διατροφή στην πορεία του χρόνου)
- Μνημεία, Έργα και αρχαιολογικοί χώροι (π.χ. προσωποποιήσεις Υγείας, Ασκληπιεία κ.ά.)
- Διαχείριση συναισθημάτων μέσα από την τέχνη- Παιδί και τέχνη
- Λογοτεχνία: Ζητήματα σωματικής/ ψυχικής υγείας και ποιότητας ζωής στην μυθιστοριογραφία και την ποίηση

β. Αγωγή του Ενεργού Πολίτη

Ανθρώπινα Δικαιώματα – Δημοκρατία

- Προβλήματα Φτώχειας, Αναλφαβητισμού, Αποκλεισμού κ.ά
- Δημοκρατικά δικαιώματα, δικαιώματα του πολίτη, δικαιώματα του παιδιού (ατομικά - πολιτικά - κοινωνικά - μεταϋλικά)
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μαθητών στο σχολείο και στην κοινωνία
- Κοινωνικός αποκλεισμός, ένταξη, Ισότητα ευκαιριών
- Ισότητα φύλων- δικαιώματα στη διαφορά
- Ρατσισμός, ξενοφοβία
- Αγωγή ειρηνικής συνύπαρξης - Αποδοχή διαφορετικότητας
- Εθελοντισμός, μη κυβερνητικές οργανώσεις, κοινωνία πολιτών
- Ολυμπισμός -Οικουμενικότητα

Ποιότητα Ζωής

- Φυσική Ζωή, άσκηση και υγιεινός τρόπος διαβίωσης
- Διατροφικές συνήθειες και αστικός τρόπος ζωής
- Μεσογειακός τρόπος διατροφής
- Διατροφικές συνήθειες και μεταλλαγμένα τρόφιμα
- Κατοικία, Υγιεινή και Ασφάλεια
- Ποιότητα ζωής στο εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον – Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία- Έκθεση σε τοξικές ουσίες
- Πόλη και Σωματική/ Ψυχική Υγεία
- Διαχείριση του ελεύθερου χρόνου και παιδικό παιχνίδι
- Πολιτική Προστασία: Πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων/ Σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές

Κυκλοφοριακή Αγωγή

- Αγωγή οδικής συμπεριφοράς πεζών και οδηγών
- Αγωγή της οδικής συμπεριφοράς μαθητών: οι μαθητές ως οδηγοί και ως επιβάτες – διαμόρφωση κυκλοφοριακής συνείδησης- πρόληψη ατυχημάτων
- Οδική Ασφάλεια

Αγωγή του καταναλωτή

- Αγωγή του καταναλωτή και οικονομία/ κοινωνία
- Πληθυσμιακές μετακινήσεις και κατανάλωση
- Υγεία και κατανάλωση - Αγωγή υγιεινής διατροφής–Φυσική άσκηση- Πρόληψη παιδικής παχυσαρκίας
- Ανάλυση προτύπων κατανάλωσης και ανάπτυξη καλών πρακτικών
- Διαφήμιση και αγωγή του καταναλωτή, Αγωγή τηλεόρασης και ΜΜΕ